

COLUMN

Rosanne Hertzberger

Een betuttelende pensioendwangbuis

En jaar nadat ik zzp'er was geworden, ging ik naar zo'n pensioencalculator en rekende uit wat ik moest wegzetten voor een mooie oude dag. Ik heb namelijk nogal wat ambities voor die tijd. Ik wil rijk, gezond en stokoud worden. Op mijn negentigste wil ik in een zelfrijdende Tesla 8 heel Europa door. Elk onderdeel van mijn lichaam heb ik tegen die tijd al laten vervangen. Ik word zo'n irritante oudere die weer in de collegebanken gaat zitten, ongevraagd op ieders verjaardag komt en elke week eersterangs zit bij het Scapino ballet.

De tiny house movement is tegen die tijd een stille dood gestorven, net als de deeleconomie, dus we wonen in grote huizen aan zee en in de stad. Ik moet ons personeel uitstekend kunnen betalen, en ook onze (klein)kinderen ruime buffers meegeven. Kortom: ik heb geld nodig. Veel geld. En toen ik had uitgerekend hoeveel ongeveer, begon ik dat maandelijks opzij te zetten.

De uren die ik aan pensioenonderzoek besteedde, had ik beter ergens anders aan kunnen besteden, want als de voortekenen enigszins kloppen, wordt er in de komende weken een pensioenakkoord gepresenteerd met daarin een verplicht zzp-pensioen. One size fits all. Geen persoonlijke potjes waarin ieders persoonlijke keuzes de toekomst bepalen. Je kunt de burger immers niet genoeg beschermen tegen zijn korte termijnvisie. AOW, AWBZ, ANW is niet genoeg vangnet. Je mag immers niet mislukken in dit land, ook al kies je bewust voor een bestaan als ondernemer met alle daarbij horende risico's. Straks zitten we allemaal in dezelfde betuttelende pensioendwangbuis.

Ik weet niet wat de volgende stap is. Misschien gaat de overheid bij elke BTW-aangifte iets van je winst inhouden omdat zoveel mensen de dure decembermaand vergeten? Dat is heus niet zo vreemd gedacht, hoor. Ik kreeg als zwangere zelfstandige een uitkering voor het geval ik was vergeten dat een zwangerschap betekent dat ik een paar weken uit de running ben. Dit land is af.

Het probleem is dat een boel zzp'ers er niet veel van bakken en toch doorgaan. Een belangrijk deel zijn mijn lang-levende-lol generatiegenoten die achter hun MacBook lek-

ker genieten van alle vrijheden die het ondernemerschap biedt. Bij zorgen over de toekomst gaan ze liever in kleermakerszit op de grond zitten om hun ademhalingen te tellen dan dat ze gewoon even online een deeglijke lijfrente voor zichzelf afsluiten.

Het CBS liet een aantal redenen zien waarom zzp'ers niet aan pensioenopbouw doen. „Het duurt nog zo lang”, was een veelvoorkomend antwoord. Ronduit onverstandig natuurlijk, want als je pensioen nog weg is, kun je juist aardige rendementen boeken. Of ze zeiden: „Ik heb er geen geld voor”. Waarmee ze eigenlijk bedoelen dat ze geen gezonde onderneming kunnen runnen omdat ze gewoonweg niet genoeg geld verdienen om zichzelf op de lange termijn te bedruipen.

Maar misschien zit ik er zelf wel helemaal naast. Misschien ben ik juist wel een domme ondernemer die aan vermogensopbouw doet. Want dit is en blijft Nederland. Het groepje zzp'ers dat braaf zijn huiswerk doet heeft straks een bergje geld verzameld, terwijl de rest alleen AOW heeft. En dat is straks zielig. In 2060 constateren we dat er een enorme kloof is ontstaan tussen rijk en arm en dat het de hoogste tijd is voor wat ouderwetse solidariteit. Misschien is zo'n zzp-pensioen dan toch niet zo'n slecht idee.

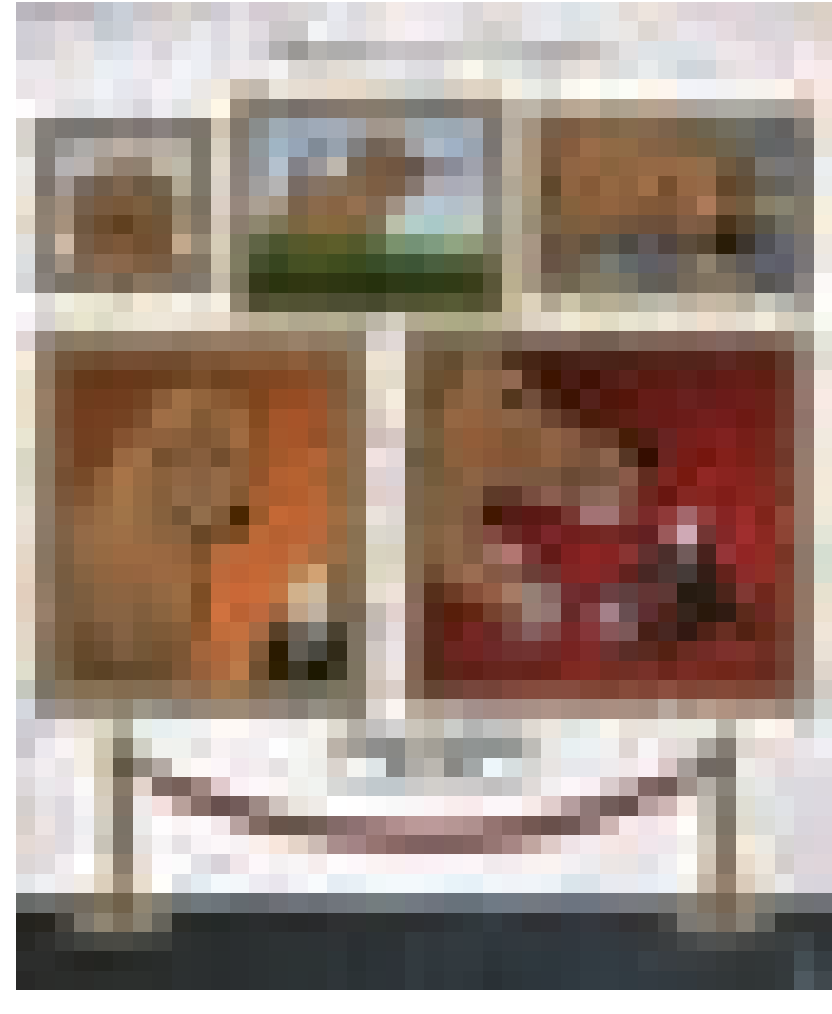
Zorgen over de toekomst? Veel zzp'ers tellen liever hun ademhalingen dan dat ze online een goede lijfrente afsluiten

Ondertussen voelt u vast wat medelijden als u denkt aan ons arme dertigers. Een meerderheid is slechter af dan zijn ouders, bleek deze week uit onderzoek. Goed om even te lezen waarom: flex- en uitzendwerk. U weet wel: Uber-rijders, Deliveroo-fietzers en al die andere slachtoffers van de platformeconomie. Ik weet niet hoe zielig we dat moeten vinden. Het is misschien niet zo modieus om te zeggen, maar die mensen worden niet verplicht om dat werk te doen. Ze zouden ook kunnen kiezen voor één van de 130.000 openstaande vacatures in de zorg. Of voor een vast dienstverband in de bouw, de ICT en het onderwijs. U weet wel, met zo'n maandelijks loon waar alle belastingen al op zijn ingehouden. Met wat vakantiegeld in mei en aan het eind van het jaar een extra'tje. En uiteraard een automatische pensioenpremie. Dat is in mijn ogen een betere oplossing dan alle zzp'ers in dit land te bemoederen.

Rosanne Hertzberger is microbioloog.

TEKENAAR VAN DE MAAND

Iedere maand een andere politieke tekenaar.

INBOX VAN DE REDACTIE

Wat schreven de lezers deze week aan de redactie Opinie? Een indruk.

222 + **81** = **303**
brieven artikelen inzendingen
geplaatst 24 geplaatst 13 geplaatst 37

De auteur van het Opinie-artikel *Krijgt Anton (85) of Bart (25) die dure pil vergoed? (7/9)*, had vermoedelijk felle reacties wel verwacht. Het idee dat leeftijd een rol mag spelen bij het al dan niet vergoeden van medicijnen, noemde Eline de Jong zelf „niet oncontroversieel”. Dat de auteursfoto van De Jong ook nog eens een jonge, frisse vrouw liet zien, heeft misschien ook niet geholpen. „Al met al is het zorgwekkend om te zien hoe jonge mensen naar de vergrijzing kijken als zijnde de „moeder aller verschrikkingen”, schrijft Frans Rose uit Laren. Nog even en bejaarden krijgen op „hun 85ste verjaardag een brief van de minister van Sociale Zaken met de boodschap dat wettelijk gezien, het er voor hen opzit.” „Wat een amoreel stukje”, vond ook Ine Vos. „De medische wetenschap mag per definitie alleen binnen de behandeling van één persoon kiezen tussen twee kwaden”, als ze tussen twee personen gaat kiezen, „plaatst ze zich op de stoel van de rechter”.

Het is ook maar de vraag of het voor de totale medicijnkosten iets

uitmaakt, schrijft Steven Smits uit Amsterdam. De jonge Bart zal immers veel langer leven dan de oude Anton - en dus veel langer de dure pil moeten slikken.

Ook een gepensioneerd docent uit Amsterdam klaagt zich over de generatiekloof. Maar hij verbindt die, na het zien van de documentaire *Man in de knoop* van Frans Bromet, aan de *battle of the sexes*.

„Zeker, er bestaan foute mannen, maar breek me de bek niet los over „vreselijke vrouwen”, schrijft hij. „Vijftien jaar na mijn scheiding durfde ik het toch weer eens aan met een vriendin; zij was 42, ik 56. Ze wou 's ochtends en 's avonds; ik bracht het amper op, had moeite om mijn gereedschap in stelling te krijgen en vooral te houden. Ja, ook mannen kunnen een orgasme faken! Hier spreekt een ervaringsdeskundige.”

Voor de brievenpagina hebben we zijn bijdrage niet geselecteerd, maar het gefakete mannelijk orgasme is wellicht een onderwerp voor de redactie Leven.

Monique Snoeijen chef Opinie

De afschaffing van de dividendbelasting lijkt weinig steun te krijgen. Fiscaal jurist Paul Sleurink is voorstander van de maatregel. Hij debateert per e-mail met een uitgesproken tegenstander, fiscalist Peter Kavelaars, onder leiding van *Philip de Witt Wijnen*.

TWIST

Paul Sleurink

is fiscaal jurist bij advocatenkantoor De Brauw. Hij is adviseur van beursgenoteerde multinationals, waaronder Shell en Philips.

Laten we de draad van het regeerakkoord toch maar oppakken

Bij beschaafd land horen beschaafde belastingen

GESPREK

Peter Kavelaars

is hoogleraar Fiscale Economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en fiscalist bij advieskantoor Deloitte. Hij was lid van de commissie-Van Dijkhuizen die het vorige kabinet adviseerde over de herziening van het belastingstelsel.

In zijn verdediging van de afschaffing van de dividendbelasting lijkt premier Rutte (VVD) hoe langer hoe meer alleen te staan. Het aantal medestanders is schaars. Aan de vooravond van Prinsjesdag verscheen niettemin een lijvig opiniestuk in het *Weekblad Fiscaal recht* van twee deskundige voorstanders: de Amsterdamse fiscale juristen Paul Sleurink en Frank Pötgens. Zij schrijven dat „in het politieke debat tot nu toe nagenoeg uitsluitend de (vermeende) bezwaren en nadelen aan bod zijn gekomen”, terwijl „nog niet zo lang geleden de afschaffing van de dividendbelasting in politieke kringen alom werd gezien als een goed idee dat ook daarbuiten breed werd onderschreven”. Op verzoek is Paul Sleurink bereid om in debat te gaan met een vakgenoot en uitgesproken tegenstander van het kabinetsvoorstel, de Rotterdamse hoogleraar Peter Kavelaars. Een debat onder leiding van Philip de Witt Wijnen

Paul Sleurink is PS, Peter Kavelaars is PK.

PS: „Afschaffing van de dividendbelasting is onlosmakelijk verbonden met het vestigingsklimaat. Het gaat specifiek om de aantrekkelijkheid van Nederland als bestaande én nieuwe locatie voor hoofdkantoren van beursgenoteerde concerns. Wanneer de politieke keuze eenmaal gemaakt is deze aantrekkingskracht te bevorderen, vormt de dividendbelasting vandaag een zwaarwegende belemmering daarbij.”

PK: „Het is een slecht idee. Er is geen enkel economisch onderzoek dat uitwijst dat afschaffing van de dividendbelasting op enigerlei wijze het investeringsklimaat positief beïnvloedt. Verwonderlijk is dat niet omdat beleggers de facto niet beslissen over het investeringsklimaat. Daarnaast blijkt wel uit heel veel onderzoek dat de fiscale factor betrekkelijk gering is bij de vestigingsplaatskeuze en dat het dan vooral gaat om de winstbelasting en de belastingen op arbeid.”

PS: „Jouw reactie mistend de kritieke rol die aandeelhouders spelen bij de besluitvorming over de (re)locatie van een hoofdkantoor van een concern. Dividendbelasting vormt een essentieel onderdeel van hun belangenafweging daarbij. Bij de beoordeling van het vestigingsklimaat voor hoofdkantoren spelen winstbelasting en belasting op arbeid daarentegen een volstrekt ondergeschikte rol.”

PK: „Dat laatste is aantoonbaar niet juist. Wat betreft de aandeelhouders: in zeer veel gevallen is de dividendbelasting verrekenbaar en komt afschaffing ervan dus ten goede aan de buitenlandse overheid. Is de dividendbelasting niet verrekenbaar, dan komt het voordeel toe aan de aandeelhouder. Indien in het woonland het dividend laag of niet wordt belast ontstaat een heffingsvacuüm. Beide zijn dan zogeheten *windfall gains*, toevallige meevallers die gewoon belast zouden moeten worden.”

PS: „Helaas is de realiteit van de internationale kapitaalmarkten zeer weerbarstiger dan de theorie. In de praktijk ondervinden zeer veel buitenlandse aandeelhouders in Nederlandse beursfondsen dubbele heffing over het dividend - zie ook de vele duizenden juri-

dische procedures hierover. Een aandeelhouder zal altijd enkelvoudige belasting verkiezen boven dubbele.”

PK: „Bij de beleggingsfondspcedures gaat het niet om dubbele heffing maar om het feit dat de dividendbelasting in strijd zou kunnen zijn met het EU-recht. Zo ja, dan betalen ze helemaal geen belasting. Ander argument voor handhaving dividendbelasting: vanuit het huidige anti-misbruikprogramma van de OESO zijn bronbelastingen op dividend, interest en royalties hoogst noodzakelijk.”

PS: „Dividendbelasting wordt toch juist gehandhaafd in misbruik-situaties? Daar ben ik ook voor. En er komt ook nog een nieuwe anti-misbruikheffing op rente en royalties. Maar je hoeft dan toch geen dividendbelasting meer te blijven heffen in situaties die géén misbruik vormen terwijl dat schadelijk is voor het vestigingsklimaat van hoofdkantoren? Dus het een doen en het ander niet laten!”

PK: „Het is juist dat het kabinet die heffingen wil invoeren, maar dat is mij te beperkt. Dit moeten volwaardige belastingen zijn en niet alleen gelden bij misbruik, zodat we kunnen bewerkstelligen dat ook in *niet*-misbruiksituaties er altijd een adequate heffing over dividend, rente en royalties plaatsvindt.”

PS: „Dus in plaats van afschaffing van de dividendbelasting wil jij een bronbelasting invoeren op dividend, rente én royalty's onder alle omstandigheden? Om deze heffingen vervolgens bij belastingverdragsonderhandelingen, al dan niet gedeeltelijk, weer te neutraliseren? *Full employment* voor de fiscus, bedrijfsadministraties en belastingadviseurs! En een 180 graden koerswijziging van tientallen jaren fiscaal verdragsbeleid. Laten we toch de draad van het regeerakkoord maar weer oppakken.”

PK: „Nederland pretendeert terecht een beschaafd land te zijn; daar behoren beschaafde belastingen bij. In deze tijden zijn dat zeker bronbelastingen op dividend, rente en royalties. En wat uitvoering betreft: de kosten van de heffing van deze belastingen worden zijn bijzonder laag. Ook de aangifte blinkt uit door eenvoud.”

PS: „Waarom is er zo veel ophef over dit voorstel? Ik zou denken: de dividendbelasting is de afgelopen jaren feitelijk teruggebracht tot een heffing bij buitenlandse particuliere beleggers over winstuitkeringen van Nederlandse beursfondsen. De groepen die belang hebben bij afschaffing zijn daarmee veel beperkter dan vroeger. Zie ook de recente koerswijziging van het Amerikaanse bedrijfsleven in Nederland. Peter, jij hebt in het verleden ook andere geluiden laten horen. Vanwaar jouw koerswijziging?”

PK: „Dat is niet erg relevant. De fiscale wereld is inderdaad grondig gewijzigd, de omstandigheden zijn daarom volstrekt onvergelijkbaar. Pas in 2012 is de OESO dat anti-misbruikproject gestart. Bovendien interesseerde het toen niemand iets: de positie van het bedrijfsleven stond geheel niet in de belangstelling. En ik denk dat iedereen zijn volle aandacht toen had bij de losgebarsten financiële crisis. De dividendbelasting was in die tijd bepaald geen issue.”